

Ontwikkeling van toezicht stond centraal tijdens kennispodium

Meer verantwoordelijkheid voor de boomkweker?!

Op 21 november organiseerde Naktuinbouw een goed bezocht kennispodium over de ontwikkeling van toezicht in de sector. Vooral in de groentezaden verschoof het toezicht de afgelopen jaren naar meer eigen verantwoordelijkheid voor de bedrijven. De focus ligt niet meer op controle van afzonderlijke partijen, maar op procesgericht toezicht met erkenningssystemen. Met presentaties en een paneldiscussie onderzochten de deelnemers van het kennispodium of deze werkwijze ook mogelijk is voor boomkwekerijproducten.

Marten Denekamp, Global Phytopathology and Technology Lead bij Syngenta Flowers, vertelde in zijn inleiding zijn ervaring met kwaliteitssystemen. Naast GLOBALG.A.P. werkt Syngenta Flowers met de kwaliteitssystemen Naktuinbouw Elite Siergewassen en ASLN. “Werken met een kwaliteitssysteem is cruciaal om vertrouwen te wekken. Niet alleen richting klanten, maar het borgt ook interne processen. Het is de verbinding tussen verschillende interne processen, zoals R&D, productie, verkoop en logistiek. De implementatie van een kwaliteitszorgsysteem vraagt veel van een organisatie. Het is niet iets wat je er zomaar even bij doet. De betrokken werknemers moeten aan hoge eisen voldoen en verplichte trainingen volgen. Tegelijk heb je goede mensen nodig die het belang van een kwaliteitsborgingssysteem beseffen en het concept begrijpen. We hebben het geluk dat we een kwaliteitsmanagementteam hebben dat het goede voorbeeld geeft.”

Marten Denekamp:
“Werken met een kwaliteitssysteem is cruciaal om vertrouwen te wekken.”

Elite Siergewassen is uitgebalanceerd kwaliteitssysteem
“Het systeem moet altijd richtinggevend zijn en niet autoritair. Anders loop je het risico dat het systeem bureaucratisch en tijdrovend wordt zonder dat het zijn doel dient.” Als voorbeeld noemt Denekamp Naktuinbouw Elite Siergewassen. “Het systeem vraagt om dingen vast te leggen die je moet doen, terwijl het de nodige flexibiliteit biedt op het pad om het doel te halen. Neem bijvoorbeeld het doel om trips en andere insecten – die virussen bij zich kunnen dragen – buiten te hou-

den. Het gebruik van tripsnetten om de trips buiten te houden heeft grote invloed op het kasklimaat. De plantkwaliteit gaat achteruit als je niet investeert in een klimaatbeheersingssysteem om de effecten van de hermetische afsluiting in balans te brengen. Als je nadenkt over de verscheidenheid van organismen die je moet controleren, kun je de noodzaak van een flexibel doelgericht systeem begrijpen.”

Lokaal testen

Denekamp is blij met de ASLN-accreditatie van de laboratoria van Syngenta Flowers op de productielocaties. Deze accreditatie maakt het voor Syngenta mogelijk om testresultaten uit eigen laboratoria in deze landen te gebruiken voor het Elite-systeem. “Dit is heel belangrijk voor ons. Het is anders simpelweg te duur en te tijdrovend om materiaal van onze buitenlandse productielocaties naar Nederland te blijven sturen.” Wel vindt Denekamp dat het ASLN-predicaat sterk op groenten is geënt. “Ik zie dit graag meer gericht op de sierteeltsector”, blikt Denekamp vooruit op een mogelijke toekomstige ontwikkeling. “Op de lange termijn wil Naktuinbouw toe naar een systeem met PCR-testen. Als dit een verplichting wordt voor onze productielocaties, dan wordt het voor ons erg duur. In tegenstelling tot groenten heeft de sierteelt te maken met een veel grotere diversiteit aan gewassen en elk vaak met een veelheid aan variëteiten.” >>>

Hendrik-Jan Kloosterboer:
“Door de vergrijzing ontstaat er een steeds groter capaciteitsprobleem bij de keurende instanties.”

Knellend toezicht

Aan de afsluitende paneldiscussie van het kennispodium nam onder meer Hendrik-Jan Kloosterboer van Royal Anthos deel. Royal Anthos is de brancheorganisatie van handelsbedrijven in bloembollen en boomkwekerijproducten. Kloosterboer vindt dat de organisatie van het toezicht op dit moment knelt. “Door de vergrijzing ontstaat er een steeds groter capaciteitsprobleem bij de keurende instanties. Daar komt bij dat de keuringsdruk stijgt, doordat het Verenigd Koninkrijk uit de EU ging.”

De reden dat het transport van boomkwekerijproducten en bloembollen minder tijdskritisch is dan dat van bloemen, wijst Kloosterboer resoluut van de hand. “De boomkwekerijsector combineert afzonderlijke zendingen vaak tot één vrachtwagen. Als er met één zending vertraging optreedt door een vertraagde geplande keuring, dan heeft dat gevolgen voor het complete transport. Dat dupeert ook andere afnemers. Transporteurs in onze sector hebben ook te maken met tijdsloten. Als ze niet op tijd zijn, vertrekt de boot gewoon, zonder hen. In het topseizoen hebben veel bollenexporteurs dagelijks te maken met export naar derde landen (red. landen buiten de EU). Dan kun je het logistiek

niet hebben als de boel opstroopt, omdat er geen keuring kan plaatsvinden. Dit levert planners van transporteurs echt grijze haren op.”

Pilot in de lelieteelt

Royal Anthos vindt het belangrijk ervaring op te doen met een ander regime, waarbij een groot deel van de keurings-

verantwoordelijkheid verschuift van de keuringsinstanties naar individuele bedrijven. “In de bloembollensector starten we daarom samen met vijf leliebedrijven een pilot. Wat we zien is dat het best ingewikkeld is om een kwaliteitssysteem op te tuigen. Zo heb je bijvoorbeeld goed opgeleide kwaliteitsmedewerkers nodig. En niet alleen de bedrijven die meedoen moeten eraan wennen, maar ook de inspecteurs van de NVWA en de BKD (Bloembollenkeuringsdienst). Alles draait om vertrouwen, het is per slot van rekening mensenwerk.”

Nu de huidige pilot al enkele jaren bezig is, zijn er plannen om de pilot uit te breiden naar de tulpenbollen. En is er de wens om zaken verder te formaliseren.

Traceerbaarheid

Bij de implementatie van een systeem van horizontaal toezicht wordt volgens Kloosterboer één van de belangrijkste onderdelen de traceerbaarheid op de bedrijven. “Daar zit namelijk de verbinding tussen het fysieke product op het bedrijf en de waarborgen die de keuringsdiensten en overheid moeten afgeven. Het interessante daarbij is dat Naktuinbouw nu al verantwoordelijk is voor het toezicht op het gebruik van het plantenpaspoort. De vakbekwaamheid van

de aanbrenner is een onderdeel van dit toezicht. Op zich sluit dit dus al goed op elkaar aan.”

Schaalgrootte vereist

Toch plaatst Kloosterboer een belangrijke kanttekening bij het verleggen van het toezicht naar individuele bedrijven. “Als bedrijven deze verantwoordelijkheid overnemen, moeten ze wel een bepaalde schaalgrootte hebben. Een kwaliteitssysteem optuigen en in de benen houden vraagt nogal wat van een ondernemer. Ook kan de ‘total cost of ownership’ niet hoger worden dan in het huidige keuringsregime. Het kan niet zo zijn dat een ondernemer straks op één medewerker op het land drie kwaliteitscollega’s op kantoor nodig heeft. Voor kleine bedrijven is deze stap niet haalbaar. Daar maken wij ons wel zorgen om. Voor ons is het belangrijk dat de kleine ondernemers, voor wie dit niet realistisch is, straks nog wel een beroep kunnen doen op de keuringsinstanties.” Volgens Kloosterboer ligt er nog een belangrijk gevaar op de loer. “Juist de kleine boomkwekerijbedrijven dragen bij aan de enorme diversiteit van het assortiment. Je moet er niet aan denken dat straks alle steden, parken en tuinen een groene eenheidsworst zijn door een verschraving van het assortiment.”

